

OREDOWNIK.

OREDOWNIK
wych. co wtorek, czwartek i sobotę.
PRZEPŁATA KWARTALNA
wynosi w mieście 1 k. 75 fen.
na postrzałach 2 marki.
Egzemplarz sprzedaje się po 10 fen.

OGŁOSZENIA
przyjmują się za opłatą 15 fen.
od wiersza politycznego.

Pismo poświęcone sprawom politycznym i społecznym.

Dział: Mikołaja bisk.
Jutro: Ambrogo bisk.

Poznań, Sobota 6 Grudnia 1879.

Wachód słońca 7.56, zach. 3.46.
Długość dnia 7 god. 49 min.

**Z powodu święta uroczystego
Niepok. Poczęcia N. M. Panny
w poniedziałek, następny numer
wyjdzie we wtorek o zwy-
kłym czasie.**

Przedpłata na grudzień wynosi:
na prowincyach . . . 65 fen. (6½ gr.)
w mieście . . . 60 fen. (6 gr.)
na tydzień . . . 15 fen. (9 grp.)
W Księstwie można zapisać „Oredownik” w
agencji p. Piotra Świerkowskiego.

Nam Chwaliszewie w handlu p. J. N. Jab-
czyńskiego i na Grobli nr. 4 w handlu p. M.
Koszyńskiego można także zapisać Oredownika.

Stanownym abonentom w Poznaniu zwracamy
uwagę, że z dniem dzisiejszym agencja z handlu
łódkowego „Ula” przy Bułtejskiej ulicy, została prze-
nieśiona na Jeruzalską ulicę nr. 12 do handlu towa-
rów łódkowych i krótkich p. E. Mikołajczak.

Poznań, 5. grudnia.

— **Postawie** nasi w Berlinie. Na po-
siedzeniu sejmu 1. grudnia zabrał głos poseł
lg. Zyskowski, by przypomnieć Izbie, że po-
między tykołkowskich skarg naszych, w mieście
nie stała nam się sprawiedliwość, język nasz wypra-
ty ze szkoły, nawet ze szkoły ludowej, stowarzy-
szenia nasze, nawet takie, co tylko nienak popiera-
ją, są pod dozorem policyi, a osobno ustano-
wiony komisarz tak wszystkie nasze zebrania
otacza okropną, że nawet komisary wyborcze po-
dana zostały dozorem policyjnym, jak to miało
miejsce w Toruniu, gdzie prokurator wytoczył
skargę naszemu komitetowi dla Prus Zachodnich,
że tenże nie doniósł o swym prywatnym zebraniu,
w którym 4 osoby udział wzięły. Widziny
z takiego postępowania władz, że ludność polską,
którą chciomo nawet zakazać mów polskiej
w jej stowarzyszeniach, jest tak traktowana, jak
gdyby nie należała [do] tej wspólnoty z innymi
obywatelami państwa (zównoprawienie). A in-
dunkami należy nam się ono z prawa, i także z
nami postępowanie wyjątkowe należy usunąć, bo
niegodziem jest uprządkowanego i silnego rządu,
i ludność polską niepotrzebnie drażnić i przerażać.
Jeżeli ludność polska praw jej słuchających nadu-
żyje, to ją karzcie tak, jak kodeksa karny przepi-
sano, ale nie używajcie przeciw nim przepisów
wyjątkowych. Zresztą ludność nasza dała dowo-
dy, że doszła do moralnej i politycznej dojrza-
łości, w stowarzyszeniach swych przeciw prawom
nie wykracza, a wierna swą narodowości i Ko-
ściółowi, boją się Boga i stałością charakteru
przewidywać burze czasu.

Należałoby się spodziewać, że rząd pruski po-
stępowaniem i emoty nasze oceni, i nie odmówi
nam praw przyzwoitych i konstytucyjnych. Tak
jednak nie jest. Poprzednik obecnego ministra
spraw wewnętrznych urzędził nam w tej Izbie,
że ludność polskiej musi być na upokorze-
nieniu. Zdanie to jest fałszywe, bo jeżeli się
od nas żąda rekoncji, jest się do praw zastępują-
cych, niż trzeba nas także wedle tych praw trak-
tować. Jednak nie postępowano sobie z nami
nigdy sprawiedliwie, władze administracyjne nie-
wzwały zawsze dobre względem nas zamiary kró-
wów pruskich, podając nas w podejrzeń, by
prześladować i niszczyć. Dzieje nasze są hi-
storią cierpienia, spowodowanych takimi na-
mi. memoriałami naczelnych przezwów, którzy
obiegali w 5 latach zwycięzcą całe Królestwo,
takimi zmyśleniami przezwów policyjnych, któ-
rzy by nas uciśnić i gnieść, przez swych agen-
tów do fałszywych spryszczeń nas wzywały. Ileż
nam tak jury urzędnie zadali, ileż też przez
nich krwi popłynęło, wojnę do Boga o pon-

stę. Jeżeli bronią się przeciw takiemu postę-
powaniu, twarzą stoimy na straży czoł narodo-
we, zajmując odrębne nasze stanowisko, to, je-
żeli to jest winą, nie nam, ale rządowi pruski-
mu przypisać ją musimie.

Obecnie zmieniło się ministerstwo, a zapewne
i system rządowy, sejm nawet utęgił zmniejsze-
nie spodziewając się sprawiedliwości, zanosząc
do sejmiku i rządu prośbę, żądając nie tylko
obrony przeciw napadom i nadwyżkom, ale i
przywrośnięcia nam przyzwoitych i konstytucyj-
nych praw. Gorko od liberałów zawiadzieli,
zwracamy się dziś do zachowawców, a jeżeli i u
nich nie znajdziemy postępowania, co objętość i
syderstwo nie przeskraszy nas.

Gdy uchwały tej Izby odebrano nam język
polski w szkołach i w życiu publicznym, dopu-
szczone się czyni ciemiężenia narodu, wbrew za-
sad zachowawczych, liberalnych i — ludzkich.
Narodowe niesprawiedliwość nasze czekać sprawi-
dliwość i zadosyćuczynienia. Tam nadzieja krep-
na, czyni niewyżycielnymi, a rządowi
pruskiemu wioma był wskazówką do ludzkiego,
sprawiedliwego i legalnego traktowania polskiej
ludności w Prusach.

Poseł Stan Chłapowski skarzy się na sa-
mowolne urzędników stanu cywilnego, którzy nie
chcą zapisywać nazwisk polskich tak, jak są im
podane, ale przekraczają je wedle upodobania, lub
pisowni niemieckiej. W Królestwie już temu nie
co zaradano, ale na Śląsku i w miastach nie-
mieckich, gdzie mieszkają także Polacy, upór
tych panów jest nieprzełamany i sięga tak da-
leko, że w Berlinie np. nie chciał jeden z nich
zapisać jak nie należało „Chłapowska”, ale napi-
sał Chłapowski, bo nie chciał zrozumieć, że
w języku polskim nazwiska są przyimiotnikami,
i wedle rodzaju odmieniają się. Żądam tedy —
konczy nasz poseł — ażeby urzędnicy stanu cy-
wilnego postępowali nazwiska, jak im są po-
dane, a nie tak, jak im się podoba.

Naszeż prawnikowi na kilka razy poseł nasz
Kantak, w sprawie zmniejszenia nazw polskich
na tabliczkach na rogach ulic naszych przybija-
nych. W sejmie Izba słuchała silnych wywo-
dów naszego posła z uwagą i żywciością, a poparł
go nowy poseł poznański pan Zella, i posłowie
z Centrum Schorlemer i Reichenberger.

— Dnia 3. bm. przyszedł pod obrady pod dru-
gi wniosek Schorlemera, domagający się niepo-
dzielności gruntów włościańskich w
Westfalii. W rozprawach tych miał także udział
poseł nasz Szuman, by w imieniu Ko-
ła polskiego, zgodzić się na ten wniosek, ale na
prośbę naszego wnioskodawcy odstąpił mu głosu,
zaczynając tylko w krótkich słowach, że Koło
go popiera. Wniosek ten, został znaczną wie-
kością przyjęty z tym dodatkami, by rząd zba-
dawszy go przez władze swoje, podał na prze-
szłej sesji sejmowej prawo, ustanawiające niepo-
dzielność gruntów włościańskich w całym pa-
ństwie pruskiem. Rząd godzi się na ten wniosek,
ale wątpi, by już na przyszłej sesji mógł sejmowi
prawa takto przedłożyć. O sprawie tej roz-
pniemy się jeszcze obszerniej.

— Gdy w komisji petycyjnej przysłała pod
rozprawę petycja parafian Morkowskich z
pod Leszna, domagających się, aby nie karano
nasiednich księży, odprawiających w ich osiero-
conym kościele nabożeństwa, oświadczył komisarz
rządowy, że naczelny prezes rejencji poznańskiej
otrzymał rozkaz postępowania z nadwyżką
osobnością, gdyż chodzi o okazywanie naszym
księżom na wygnanie, na co odrzekł poseł nasz
ks. dr. Stabielski że wprawdzie bardzo go cie-
szy, iż naczelny prezes p. Günther, który do-
tychczas wcale ostrożnym w zastosowaniu pra-
wyturkampung nie był, otrzymał podobny rozkaz,

ale to nie wystarczy, bo tu nie chodzi o pojedy-
nkie przypadki, ale o usunięcie całego prawa.
Poparli go w żądaniach tych tylko katolicy i za-
chowawcy postawie poczem przebrano petycję
rządową z żądaniem, ażeby nadal nie ściągano
księży, w osieroconych parafiach nasiednich pa-
sterekujących.

Przy rozprawach nad wydatkami na landrathów
poseł nasz ks. dr. Jajdzewski przytoczył całą
listianą przypadków, w których radcy śmiejąc się
dopuszczali się nadużyć w obron Polaków, głównie
przy wyborach. Winowatych poparł naszego posła
zapowiadając, że później rozwiędzie się, na po-
stępowanie radców ziemianskich z Siostrami
Miłosierdzia. Poczem po paru uwagach mało-
zważenia zakończył posiedzenie. Dalsze rozpraw-
y nastąpią.

— Z Berlina piszą do „Kuryera”, że mi-
nisterstwo wydało nareczenie rozporządzenia, za-
kazujące zaprowadzenia symulantki w Czer-
niejewie.

Cztery lata temu się o to walczy, a ze stro-
ny ranej nie szczędzono waleś stać, celem
obdarzenia Czerniejewa tą szkolną miszanką.

— We wtorek dnia 9. h. m. odbędzie się w
Królestwie na sali p. Kuska, podczas posiedze-
nia Koła włościańskiego i agronomicz-
nego zebranie pszczołarzy celem założenia To-
warzystwa Pszczelniczego na powiat
króleski.

Wszystkich przyjaciół pszczelnictwa uprasza
się łaskawie o jak najliczniejsze przybycie i po-
partie tej tak ważnej a zaniedbanego gałęzi go-
spodarskiej. Oprócz wykładów, jakie będą mia-
no na tem zebraniu, odbędzie się jeszcze jedna wy-
stawa uli i najpotrzebniejszych narzędzi pszczel-
niczych.

Komitet.

Mur. Gościn. 3. grudnia. Przed trzema
laty zrobiono nam tu szkołę mieszkaną i zabrano
nam nasz budynek, za ojców naszych gross zbud-
owany, nie uważając na nasze protesty. Zrobi-
liśmy wtenczas, cośmy mogli, oddaliśmy się do
ministra z zażaleniem, lecz niesłusznie u p. Falka
nie wchodzili. Złotymużem zatem wiec, aby wysłał
petycję do p. Puttkamera, a mamy nadzieję, że
sprawy dopilnują także nasi posłowie, których
teraz mamy z naszego powiatu.

Wiece odbędzie się w przyszłą niedzielę o go-
dzinie 4 na sali p. Radegojowa, na który wszyst-
kich rodziców katolickich została parafia zaprasza-
nna.

Przed kilką tygodniami została pocięta
figura Matki Boskiej na szanie do Skoków pro-
wadzącej a zabudowana przez gospodarza p. Pa-
rzyckiego. Sprawców tego niegodziwego trybunku
schwymano teraz, byli nim Skoków żonaty i Ten-
fel kawaler, obaj ewangelicy. Wyobrazić sobie mo-
żna, jak teraz nórko popsyta na wsiach; dawniej
jednak Niemcy posiadali więcej religii. Doniosł
nam później, jakie ich za to kara spotka.

Gniezno. 1. grudnia. Myślałem, że się ktoś
znajdzie, co wam opisać zebranie Towarzystwa
Naukowego Pomozy o Pomozy i inne zebrania, któreśmy
zaczęli na drugi dzień odbyli. Na Towarzystwo
Naukowe Pomozy dnia 26. z. m., chociaż było
kilka stopni mrozu a drogi bardzo uciążliwe,
przybyło kilkunastu panów tak, że z miejscowymi
było około 30 na zebraniu. Dziwna rzecz, że
w zebraniu tem bardzo mało nieznacząca liczba na-
szych mieszczan bierze udział, chociaż założył je
śp. dr. Marcinkowski, sam z podobańca miesz-
czanin a założył je w tym celu przedewszyst-

stkiem, aby wytworzył stan rzemieślniczej inteligencji. Niestety może najmniej dotąd wykazywało się z fundusów Towarzystwa przemysłowców i rzemieślników, przecież nie trzeba nam o tym ciu zapominać, a przedewszystkiem rzemieślnicy, przemysłowcy powinni je popierać i składkami pomagać sobie urządzeniem klasa Towarzystwa zasilać. Zdaje mi się przeto, żebyśmy nie byli tak atrykacyjni, powołując się na rozpaczliwą agitację, pomagając rzemieślnikom, a Towarzystwo przemysłowców powinny je w tam popierać i im być pomocą. Z wieśniaków nikogo bodaj nie było na naszym zebraniu. Ze sprawozdania Komitetu dowiedzieliśmy się, że z powiatu naszego jest 5 stypendyatów, którzy pobierali r. 1878 — 2040 marek, powiat zaś nam wraz z miastem złożył w roku bieżącym mk. 1189.05. W roku bieżącym zrobił Komitet wniosek o stypendyum dla p. St. i K. Próż tego obrano pobotą na parafii Skawno p. Jazakowskiego w miejsce p. Chelniczkiego, gdyby ostatni stanowiący urząd swój miał złożyć. Najlewiejszemu kasy za r. 1879. obrano p. Tracińskiego i ks. Gdęczyńskiego, a na delegatów do Poznania na walne zebranie p. Tracińskiego i ks. dr. Wartebnego. Wniosek p. E. aby guzety bezpłatnie ogłaszały termin walnych zebrań powiatowych, upadł, gdyż przeciwko temu przemówił stanowczo hr. Żółtkowski, prezes Komitetu powiatowego. Wobec tego, wracając, przywołano na głos p. Kuczkowskiego, który nie należał do komisji, ale obywateli, żądał, ale sami winniśmy ją wykonać, gdziekolwiek do tego nadarzy się sposobność. Chciał mnie się zdaje, że pewna gęsta porażka, co to aż pono dywidendy swoim akcyonarzom wydaje, powinna posłuchać głosu p. E. i aonosa wspominać bezpłatnie uniwersał. Chciałby też dywidenda o 1% niższą była, możnaby to poświęcić zrobić, a jeszcze by wszyscy byli zadowoleni.

Następnego dnia 27. s. m. było znowu zebranie przedwyborcze dotyczące wyborów w roku mającej się. Na tem zebraniu odczytał p. Theurich, który z tym występuje w ostatnim roku, obszernie sprawozdanie z czynności rady miejskiej, jako też ogólny dął pogląd na majątek miejski i instytucje miejskie, za co mu zgromadzeni serdecznie podziękowali, gdyż dotychczas żaden reprezentant tego nie był przed wyw. wyborami uczynił. Następnie p. Theurich przedstawił zarząd gospodarczy, który miał, albo Niemcami, aby im dał w radzie miejskiej zasiadało po 6 z każdej narodowości. W razie zaś gdyby kompromis się nadsł, ma w trzeciej klasie być wybrani: p. Theurich i p. Kuczkowski, który dawniej w radzie zasiadał i był nawet przewodniczącym, a w pierwszej klasie ma być obierani p. Wierzbicki i dwóch z innych narodowości; w drugiej klasie sami niemieccy.

Po załatwieniu się z powyższymi sprawami rozpoczął ks. dr. Żukowski mówić o naszej szkole, która w bardzo pozostałe opłakanych stosunkach. Mamy aż 12 klas, w katolickiej szkole a 7 tylko nauczycieli, a z tych jeden ma urlop już od Wielkiejono podobno, bo ma być chorey a 8. ma dopiero przyjeżdż na Nowy Rok. Do szkoły oczyszczą przeszło 800 dzieci, a ponieważ rozdzielone są na 12 klas przeto niektóre klasy chodzą tylko przed, inne po południu a najniższa klasa podobno tylko 16 godzin tygodniowo. Zdaje się, że w przyszłym roku nie będzie już miejsca dla niektórych klas, którzy nie mogą być, bo 37 dzieci w jednej klasie, to znów za mało. Wnawdzie na wci nauczycieli i dzieci jeszcze musi być 100—150 dzieci i zadowolnić wymaganiom i przepisom rząd. Tymczasem u nas w pierwszej oddziałach ma być tylko taka niemała liczba. — Wszczęła się więc dysputa, czy budować nową szkołę o 4 klasach. — Funduszu nie ma, bo chociaż mamy 72,000 mk. funduszy poklastrowych i 75%, składamy w stosunku do podatku rządowego, to stat na 13,000 mk. jest wyczerpani. Gdyby przeto miało się budować nową szkołę, trzeba by najmniej na katolików naszego miasta nałożyć drugie 75% podatku szkolnego. Lecz że to gdzie dno głów, tam i dośrodku, przeto postawionemu oddać to osobnej deputacji, którzy jak najlepiej sprawę tę zbadać i tak ułożyć, żeby i dzieci do szkoły mogły regularnie chodzić, a nową szkołę nie budować. Czy się uda to innemu zarządkowi? Muszę przeto powiedzieć, że na wzrost dzieci do liczby przeszło 800 przyczyniło się głównie to, że do szkoły miejskiej przyłączają rejonem okoliczne wioski i folwarki, że w ochronie nie pozwolono dzieci uciekać a nadto, że wydano Urzulaniki, gdzie także w niższych klasach dużo się kształciło nasienie dziewcząt z miasta zastępowano bardzo małą opłatą. Odeś wszędzie skutki niespożyczonej walki kultur-

nej, a ty bracie płać! W końcu postanowiono patać podtyć do ministra na wódr powiatu warszawskiego, aby usunąć zechciał protestanta inspektora powiatowego, który u nas jest zarazem inspektorem lokalnym, — więc Kuba dorozuje Kuba! Nie dziw, że tak rozmawia się w szkole dzieło. Ponieważ dla zima było na walnem zebraniu bardzo mało osób i familii, przeto inni także podnieśli do handu p. A. Wierzbickiego, który zebraniu przewodniczył i należał do dorozu szkolnego.

Głazeno, 3. grudnia. Wczoraj, wybrano w III klasie do rady miejskiej p. Teuricha i pana Kuczkowskiego, a dziś p. Wierzbickiego w I klasie, tak jako przewodniczącym nam donosiliśmy. U nas mroź wielki, bo wczoraj 12 a dziś 11 termometru wskazuje. Bieda wielka — a uobstwa u nas krząda. Nie dziw, że Towarzystwa zaczynają się kłócić, aby choć na gwiazdę coś dać ubogim i sierotom. Tak Dozór katolickiego domu sierot i ochotek św. Wojciecha wystawiać po polsku i po niemiecku próbie do mieszkańców Głazena i okolicy, aby zechcieli dla sierot składać datki na gwiazdę na ręce członków Dozoru ks. Gdęczyka, wikariego katedralnego, albo pana A. Wierzbickiego — a przyjmują odzież, bieliznę — pieniądze. Również i Towarzystwo św. Wincentego obchod w tym roku dać gwiazdę swoim ubogim i na tego roku, aby darsza tam coś składać na ręce p. Kalka, Kapłanowskiego i Jankowskiego. Bardzo to pięknie i że strony jednych i drugich panów, że pulką do milosierdznych serc; każdy też preczytawszy tę odczwę Dozoru lub polczywysz o zamiarze Towarzystwa przemysłowców pospieszyć choć z małym datkiem. Komuż bowiem nie jest znana niedza na zaskach miasta naszego — albo choć z rodziców ma to zapewnienie, że dzieci jego nie będą potrzebować pomocy obcej i obcego miłosierdzia. Bądźcie więc miłosierdnymi a miłosierdzia dostąpiacie! A jest jeszcze u nas jedno Towarzystwo — mam na myśli Towarzystwo przemysłowców, wszakże i to byłoby mogło coś zrobić dla biedy naszej przez jakie przedstawienie amatorskie, albo wystawę gwiazdową, — ale ono bodaj zasypia! — Dla mrozi pewno na nas sejmik spółek nie wiele delegatów przybędzie. Składa, że to komitet tak późno w tym roku sejmik urządzeń.

Nowiny polityczne.

Niemcy. Na ostatnich posiedzeniach sejmowych, toczyły się bardzo zajmujące rozprawy. Głosy posłów naszych podajemy na naczelnem miejscu, a tutaj stroszczamy tylko ogólny przebieg rozpraw. I tak skarżono się, że polityka berlińska jest zbyt kosztownie urządzone, pytało o powody, dla których został w Berlinie przedłożony stan obciążenia, żądano wyjaśnienia do czego sztuka teatralna, po włosku dzieła królowej francuskiej Maryi Antoniny opowiadają, zakazana została. Minister przyznał, że ze stanu obciążenia mało się pocięło, ale utrzymał go trzeba, bo socjaliści chwalą się w zagranicznych pismach swych, że w Berlinie istnieją i agitują związki socjalistyczne. Należo przez to obciążenie sokołozno przynajmniej część pism socjalistycznych zamknąć z praw państwowych. Słuch zaś włoska została dla tego zakazana, że mogłaby być wplątała na rozsądzając żywności, tj. rewolucjonistów w Berlinie.

Z Centrum skarżą się, że w pismach katolickich zaszkodzone władze nie im ogłaszają, i pytają się, czy istnieje ministerialny zakaz w tym względzie. Minister przyznał, że jest podobno rozporządzenie ministerialne, ale nie mając go pod ręką, mówił o nim nie może.

Następnie potem mówili posła Kankana i popierających go posłów, którzy podamy w streszczeniu w przyszłym numerze.

Petycja magistratu miasta Ehlbaga, domagająca się zaprowadzenia tam szkół symultanych, została w komisji odrzucona (11 głosami przeciw 10, tj. 1 tylko głosowi wogłoszeli).

— Urzędowa „N. Allg. Ztg.“ kate sobie telegrafować, że w Warszawie a okolicy rozszerza się zaraza chorodźba nabytku skutkiem nieumiejętności nauki w wojkiem i pruskim nadobadzoną zostanie. Dowieć twierdzą, że ta zaraza bardzo przysła rządowi na rękę.

— Katolickie „Westp. M.“ i „Germania“ twierdzą stanowczo, że rząd poważnie w rejeccy niemieckiej duchowieństwu, do udzielania w szkołach religij pod trezema warunkami.

— W Cwikawie pod Kamienica, w królestwie saskim, nastąpił w kopalni Bröchenberg wybuch,

w skutek którego na 150 pracujących w głębokości 660 metrów górników, 80 straciło życie.

— Jeżeli toczące się w Wiedniu z przeistawieniem Stolicy św. naraży, budzą słuszne w katolickim nadziej, że raz narazie ukonczy się walka z Kościołem, to z drugiej strony nie brak wskazówek, że raz jeszcze żądano z uszczelnieniem w tej walce potrzebnych porządków nie myśli. I tak oświadczają rząd w Izbie, że uszczelnienie wyższy trybunał dla spraw kościelnych, taki, który mógłby wydawać w sprawach tych wyroki, co zdaje się wyrażnie zapowiadać, iż trybunał będzie miał jeszcze nie jedną sprawę do rozszadzenia. Tak przynajmniej niejednemu to orzeczenie rządowe rozumieją.

— Na poniedziałkowym posiedzeniu Izby, po załatwieniu spraw drobniejszych wagi, rozpoczęły się rozprawy nad wydatkami ministerstwa spraw wewnętrznych, przy której to sposobności dała się z Centrum, że kultuarkami i wpływem także na wybór urzędników i, że rząd odmawia zatwierdzenia burmistrzów i radcom miejskim, znanym z zasad katolickich. Minister spraw wewnętrznych przeczy temu i twierdzi, że przy zatwierdzeniu obranych na urząd jaki, rząd zważa tylko na zdolność obranego i rękojnie jakieś dać może, że wszelkie rozporządzenia w myśl rzadu wykonywać będzie. Zasady tej będzie się musiał trzymać i trybunał, i zmiany żadnej nie obciążenie, szkodliwym skutkiem jest wolontarizm zbytni w tym względzie sutości. Zresztą sprawozdania o obciążeniu są to posady, są zawsze bezstronne i szczerze przeglądane, nie można więc rządowi zarzucić żadnej niesprawiedliwości. Windthorst domaga się, by minister wydał okólnik zapewniający, że ani wyznaczenie katolików, ani nałożenie do stronięcia Centrum nie mogą być przeszkodą do zatwierdzenia w urzędzie, i nie chce się zadowolnić zapewnieniem ministra, że taki okólnik jest zupełnie zbędny, bo nigdy ani religijne ani polityczne przekonanie nie wpływały na odmowę zatwierdzenia w urzędzie, a katolicy mają wszelkie prawo domagać się zupełnej z innymi mieszkańcami równości i sprawiedliwości. Windthorst zarzuca swoje że nie zatwierdzono na urządach katolików, dla tego np. że pilnie oczyszczano do kościoła, popiera dowodząc, że liberalni skarżą się, że rząd poniz burmistrzów, popierał, że rząd nie zadowolę politycy, czemu minister obiecuje zarządzać.

Przywódcom liberalów w Izbie kasa księża Bismark najprzejmiej podziękować za to, że poparli rząd w sprawie kolejowej. Widać, że słusznie przyrównano księcia do kochanka, który chociaż nie jest wierny swego bogactwa liberalnej, to jednak lubi prawić jej od czasu do czasu grzeszności.

— Księża Gorczaków przed wyjazdem z Berlina przesłali gościnie rozmawiać na osobności z cesarzem, a był także przyjęty przez cesarzową i księcia następcę tronu. Razem z nim wyjechał do Petersburga poseł moskiewski, który już do Berlina nie wróci.

— Urzędowa „N. Allg. Ztg.“, do niedawna taka walnowiska, żali się gorzko na upadek religijności i wzrost nowego poglądu w Niemczech. Ziem wychowania nie płasze ona i tłumni się w młodych wszelkie religijne uczucia, odzwadza od jednego z Kościoła, że przez co wydawa się, że nie ma zarozumiałego, pycha i upośledzenie odnieść się namiętnościom i chciwości ryzku i łatwego życia. Dawniej tak postępowali tylko wyższe i wykształcone warstwy w kraju, dziś też zeszło do ludu i wywołało komuny partyzackie i socjalizm w Niemczech.

Molna „Allgemeine“ powinowad, że narzeczone przejrzała, chociaż okoliczności późno.

Sprawy wschodnie. Z Czarogrodu urządzone zaprzeczają, jakoby Munkar bawia miał zostać zamordowany przez Alfabęczyków, ale żadne dotychczas pewne wiadomości, gdzie przebywa, i jakie są jego czynnosi, niema.

— Munkar bawia przybył zdrów i cały do Przypantu, ale Alfabęczy przygnili i Piewli nie chcą wydać Czarogrodzkiego jak tylko pod tym warunkiem, że to z siebie zapłacą im wynagrodzenie. Ponieważ zaś ani Turcy ani Czarogrodzcy, którzy uszczelnili chęć, ażeby się z wali i twierdzą, że 50 tysięcy ludzi nie miały wystawić. Zdaje się, iż Turcy popiera tajemnie opór Alfabęczyków i dostawia im nawet amunicję, gdyż tylko dla pozor Alfabęczy gwałtem odbijają.

Francya. Liberali nie są pomiędzy sobą zgodni co do utrzymania ministerstwa, inni żądają, by Gambetta stworzył nowe ministerstwo i stał na jego czele. Zgadniają się jednak wszyscy na to, by odebrać Kościółowi i duchowieństwu

ważną swobodę i utworzyć szkolnictwo bezwyniarne i rybaków uzupełnia wolnością zebrań i stowarzyszeń obywateli. Znosi się na cięższe przejęcia i walki.

Austria. W Izbie wiedeńskiej toczą się o poniedziałku rozpawy w sprawie ustawy wojskowej, ale zdaje się, że rząd nie uzyska liczby głosów, koniecznych do jej uchwalenia. Polacy trzymają z rządem i przemawiają za ustawą.

Minister wojny generał Horst w rozprawie nad ustawą wojenną oświadczył, że rząd elekcyjny nie mógł wojska trzymać, dla uczynienia ludowi w podatkach ulgi, gdyż to było niemożliwe. Ludność przeżyła namacalnie następstw zniżania się do niedzielnego wypadków i iżył sobie, by one nie rażakowały Austrii nieprzysłowioną. Rząd pragnie takich tylko oszczędności, które się z obroną kraju pogodzić mogą, i prosi Izbę o przyjęcie ustawy rządowej bez zamiany. Mówę to przyjęła Izba oślskami.

Ziemie polskie. Do urzędowej w Pradze czeskiej „Bohemia“ pisał, że prawda jest, iż w Polsce wielka ilość wojska moskiewskiego stoi, a oficerowie nie szczędzą gróźb Niemcom i Austrii i głośno mówią o wojnie z Niemcami na wiosnę. Z większego nakazu uczyć się też na gwałt po niemiecku.

Pismo moskiewskie „Golos“, zostało na 5 miesięcy zawieszono, za artykuły psycylnie Polakom.

Moskwa. Mińskiemu złagodzono karę śmierci na karę na czas nieograniczoną, a Tarchowowi karę na 10-letnią pracę w forcie. Powodem tej względności jest małoletniość owych skazanych.

Petersburga zaprzecza urzędowo, jakoby Wajnowski miał zostać ministrem spraw zagranicznych. Gorożanów nie prosił o uwołnienia, a gdyż to uczynił, następuje jego byłby zaprzeczenie Giers, który go dotychczas w urzędzie zastępował.

Nowy zamach na życie cara wykonany został w mieście Moskwy, ale się nie powiódł. Gdy bowiem 1. bm. wieczorem o 11 wjeżdżał do miasta pociąg, wiozący pątkuni i służbę cara, nastąpił wybuch, wskutek którego pociąg wykoleił się, wagon z pątkunami wycieciał w powietrze, a 2 wagony stanęły w poprzek szyn. Z osób jadących nikt jednakże żadnej nie poniósł szkody. Dół powstały wskutek wybuchu, który był podłożony pod drogę między spowodowany, jest 5 arszów, tj. około mieszkani, głębi, 7 algi, a szerokość, 20 m, z którego miedzi przeprowadzono, już wykryto, że zbrodniarzami rozpoczeli się.

Car tedy cudem prawie uniknął wielkiego niebezpieczeństwa, gdyż tylko pomyłka w pociągach spowodowała, że wybuch nie nastąpił w czasie jego przejazdu.

Nazajutrz miał na przyjęciu carskim w Kremliu wyrazić marszałek szlachty ubolewanie z tego przerażającego wypadku. Car wstąpił, przyjął od gminy chleb i sól, i dziękując za brany za dowody przywiązania, jakie mu dali po zamachu z 2. kwietnia br., dodał: Siłyślescie niezawodnie już o wczorajszym wypadku. Bóg wyrażał mi, jako też wszystkim, którzy ze mną do Moskwy jechali. Z troską o Rosyę oddałem się Opatrzności, lecz rewolucyjny duch musi być wyniszczony. Udać się do was i do wszystkich dobrać mi sięgłych ludzi celem zniaczenia złego, które korzenie zapósłato, udaję się także do rodziców i oddajmy im do nich: prowadzić dzieci wasze na drożdż prawdy i do dobrego, albowi powstał i nasz mędrów polityczny, prawdziwi obywateli Rosji, a nie żadne łowcy. Słowa te przyjęto ze zapamiętaniem.

W Petersburgu cara spodziewali się w swarkach z rana.

Anglia. Królowa w tych dniach zaszła nie mieśwa się już lepiej.

Odwolany poseł moskiewski Szuwałow, już wyjechał z Londynu, a jego następcą ksiądz Łabandow, wziął urlop na całą zimą do Włoch. Oznacza to, iż słuszniki bardzo są napięte pomiędzy temi państwami.

Azja. Anglii wywiady emira afgańskiego Jakoba do Peszawar. Czy go tam wzięli będą, nie wiadomo.

lekcją p. dyrek. Rakowski 10 przemysle miejskim.

* Na biednych Górnolasków głodem dotkniętych: Z przeniesienia 14 mk. Dziś złożył p. Pieny 50 fen. i Murkowski 1,50 mk. Razem dotąd złożyło 16 mk.

* Dowiadujemy się, że staraniem „Stowarzyszenia Kółekolników Wzaj. Pomocy“ rozpocznie się z dnieniem 7. b. m. szereg odczytów na sali Towarzystwa Przemysłowego. W te niedzielną o godz. 7 wiecz. będzie p. Królikowski o „Sole“ taniach jubileusznie literatury J. J. Kraszewskiego obchodzącym w Krakowie, Sądzie, że przez członków z rodzinami i szanowna publiczność w tej rozrywce duchowej historyi ułnić widmie.

* Tęgi mroź, który nam się tak rychło daje we znaki, naraził i rybaków naszych na znaczne straty, gdyż łódź rozbił w krynajach, gdzie ryby trzymali, ściany, skutkiem czego nie małe bary i szczupaki uciekły. Trzeba się spodziewać, że p. rybaków zbiedz do końca i dostawia nam ich na oz na wili.

Przyprymiony też, że naczyni z wodą nosić po trotuarach nie wolno, a pchałcy otrzymali surowy nasek pedawania do kary tych, którzy się tego dopuszczają.

W niedzielną po południu wtamali się zdożenie do mieszkania pewnego urzędnika sądowego, przy Wilhelmowej alce, podczas gdy niktgo nie było w domu, i ukradł 200 mk. pieniędzy i 4 złote i srebrne kosztowności w wartości 1200 mk. Dla wygoły zapalił sobie złożenie gas, który jeszcze się palił, gdy obratnieni do domu wrócili.

* Nawet nasza szanowna „Por. Zg.“ oświadcza się stanowczo, przeciwko zniszczeniu napisów polskich na tabliczkach naczynych i przeciwko gwałtownemu nienawistni nazw miejscowości naszych. Twierdzi ona jednakoż, że ta „mama germanizatorów“ już ustaje, w czem się jednak doboroweli myli, bo nie „Dz. Pozn.“ donoszą znowo o przechroczeniu na niemieckie miejscowościach w powiecie międzyokrędnym.

* Dyrokała kolei górnolaskiej zamierza wybudować przy dworcu głównym targowisko dla bydła, w którym mieścić się będą: 2 kuble dla wicipry, wielka obora dla bydła i dom z restauracją. Jednak z powodu bliskości miasta pociąg gęsiących w nim nie będzie.

Warta zamarzyła od mostu chwalszewskego do Miasteczka. Po drugiej stronie mostu jeszcze wolno nie zamarzy.

* Teatr polski. Jutro w sobotę opera Duple: Wanda; w niedzielną operetta Offenbacha: Życie paryskie; w poniedziałek operetta Strassas: Zemsta nieopera.

* W Kresywinu przy szkole katolickiej wakuje 3 posada nauzyjeńska. Pensya 800 mk., 100 mk. na pomieszkanie i wolny opał.

* Jakś gorzyły przyjaciel Moskai podał do sejmu pruskiego petycyę, czyby nie należało zaprowadzić nauki moskiewskiego języka w szkołach rękich i wyższych miejscach w Księstwie i Prusach Wschodnich i Zachodnich. Wiadło spodziwa się, że Moskale wrócić do nas zawitają, i chce, aby choć dzieci porozumiewały z nim mogli.

* W Stronie zakładają Niemcy landworfarnię a staraniem zastępcy landrata obornieckiego p. Nathusius, zawiązał się w Polajowie ktoś zredukić.

* W Żywkówku pod Polajowem dziecko przesożo ślęcznie, zestawione same na chwile w izba, tak się gwałtownie od ognia na koninie poparło, że skonało tegoż samego dnia w strasznych cierpieniach.

* Magistrat w Sulmierzaskim będzie 9. 15. i 22. b. m. o godzinie 10 do południa, sprzedawał w lesie miejskim budowlowe scany i dęby. Ogółem sztuk 280.

* Submięso. Techniczne biuro kolei górnolaskiej zasiadające w Wrocławiu ogłasza termin na 19. b. m. 11 godz. przed połud. celom de, stawy 2000 kubirn. metr. deak i bal samowych, który trzeba dostawiać w warsztatach tej kolei w Poznaniu, Wrocławiu i Buczynie, w terminie od 1. marca do 1. kwietnia p. r. Drzewo to może być zastąpione świeżym materiałem można przejść w tenże biuro w Wrocławiu, lub za pośrednictwem 1 mk. w odpisie otrzymać. Tylko opieczekowane, frankowane oferty do dnia terminu nadesłać, uwzględnione będą.

* Mamy na sprzedaż: KUCHARKA POLSKA miejska i wiejska zawierająca kilka set przepisów kucharskich na tamie a smacznie przyrządzenia rozmaitych potraw, ułożona przez T. Wisniewskiego, buchacza. Cena nader jest umiarkowana, gdyż wynosi tylko za nieopracowaną 75 fen. a 85 fen. za uprawną kielgę wraz z portem. Dla czeredujących kosztów najgłębiej posyłać należać do wznachów pocztowych.

Księpiedya „Ogródniowa“, Poznań.

Ceny targowe w Poznaniu, z dnia 5. grudnia.

Ceny ustanowione przez stowarzyszenie kapiektia	Za 10 kilogramów			
	metr.	arab.	metr.	arab.
Peszany	11 5	10 14	9 30	8 30
Jęczmień	8 15	7 15	7 30	7 30
Jęczmień	7 80	7 20	7 10	7 10
Owies	8 15	7 80	7 25	7 25
Grosz do ciastowania	—	—	—	—
Rzepak zimowy	—	—	—	—
Rzepak	—	—	—	—
Wyki	—	—	—	—
Kartofle	4 50	1 70	4 60	4 60
Włókna żółte	1 75	4 60	4 60	4 60
niebieskie	4	3 80	3 80	3 80

Groszeta (z łowka) za 100 litrów po 100%, Tral. Wypowiedzenia 00,000 litrów, cena wypowiedzi. 53,200 mk. grudzień 39,20 mk., styczni 53,80 mk., lutu 35,60 mk., marcu 59,70 mk., kwietniu 60,00 mk., kwiecień 60,50 mk., czerwiec 60,00 mk.

Kapitały, z dnia 4. grudnia.	
Poznański bank zasawni	97,80.
Poznański bank zasawni	98,10.
Austrijskie banknoty	173,40.
Rosyjskie banknoty	212,00.

Wrocław, 4 grudnia. (Ceny targowe miejskie.)

Stale ceny ustanowione przez dopowiatrz targow.	W marcach i fenegach za 100 kilogramów			
	metr.	arab.	metr.	arab.
Peszany biały	22 30	21 30	20 30	20 30
Żyto	21 40	20 60	19 80	19 80
Jęczmień	17	16 40	15 80	15 80
Grosz	17	15 90	14 90	14 90
Włókna	18 80	17 20	16 20	16 20
Rzepak zimowy	22 30	21 30	20 30	20 30
Rzepak letni	21	19	17	17
Siemię lute	25 20	23 80	20	20
Siemię kochane	17 50	16 50	15	15

Jarmark. W Wielk. Księstwie Poznańskim, dnia 9. grudnia w Międzybórzku, Bydwin, Rozewia, Piskach, Zaniomy, Ostrowie, Sępczynie, Wreszki, Budyni, Skoch, da 10. w Obryku, Trzcinie, da 11. w Boczku, Janku, Międzybórze, Brzezynie, Oleszynie, Rogowie, Szamczynie, da 12. w Błoczynie, Poznaniu, da 15. w Poznaniu, Wolszynie, Chodzieży, da 16. w Kąkolewie, Kąkolewie, Międzybórze, Piskach, da 17. w Janowie, da 18. w Błoczynie, Jarocinie, Kąkolewie, Mur. Górnym, Rawlinie, Wreszce, Trzcinie, Ujściu, da 19. w Nakiu, da 22. w Pile, da 23. w Kurniku, Powidnie, Pile.

Rozkaz wojewódzki Włocławski w Poznaniu. (Za warunkami pełnomocnika starosty i nadesłane rozkazy, rozkazy pisma naszego nie bierze żadnej odpowiedzialności.)

Zabawki grające gwiazdka.

Jaki to ma związek? zapyta się niewiedzący czytelnik. Otóż ten z J. R. Heller w Bernie obecnie o tym czasie nasz zrywają po całym świecie zabawki grające, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć je miedzi swoim dom. Jakiż bowiem potędek może być dyplomatycznym i harmonijnym dla nas, narzeczone, przyjacieli, jak taka zabawka? Jest ona wspomnieniem iły szczerze przychylności, a w szczególności władze je mocno jako zabawkę przybijają, ponad wszelkimi innymi; jest to rzecz ciekawa, naturalna, gdyż p. Heller wyraża się w tak doświadczonej, doskonałej, że każdy, kto miał sposobność przytębić zabawę, przycięć

Arak,
arak de Batavia,
arak de Goa,
rum,
Jamaica rum,
cognac,
prawdziwy cognac,

polecają hurtownie i detalicznie jak najtaniej

BRACIA ANDERSCH,

(1279)

Stary Rynek nr. 50.

!Złote podarki na gwiazdkę! bardzo tanie,

mianowicie pierścionki ozdobione prawdziwym diamentem i porcelanami lub turkami po 15 mk. z dobrego złota 14to) przy; także wszelkie inne wyroby nadzwyczaj tanie sprzedawam i wyrabiam. Polecam mił wyrob z złota i srebra, także zegarki kieszonkowe w złocie i srebrze, kupujący dostawa gwarancja na lat 3.

Władysław Bogucki, złotnik i jubiler,
ulica Wrocławska nr. 25.

(1342)

Mój wódek będzie zapatrzoną skład wszelkich gatunków zegarków i łańcuszków, polecam Szanownej Publiczności, w razie potrzeby z wszelkim zaufaniem udania się do mnie, gdyż nie wyprowadzę, tylko ustawicznie po znanych miernych cenach przy składzie pilniejsze gwarancji za każdy kapitał lub zapracowany zegarek udzielam sumienia i rzetelnie. Ceniaki na dziełna franco poszłem.

Hugon Wölfel, Fabryka zegarków,
Poznań, Plac Wiedeński.

NB. Dla wygody moich Szanownych Odbiorców, jako też Wysokiej Publiczności założyłem obok mojej fabryki wielki skład instrumentów optycznych i polecam wszelkie gatunki okularów, termometrów, barometrów, lupy, lunety teatralne, do podokry i polowania, mikroskopy, instrumenta astronom. do rozwijania trychlin, akrochory etc. etc. etc.

Wszystkie w ten fach wchodzące reparacje wykonuję się gustownie i dobrze, oraz uszlifowanie szkła do okularów uskuteczam na poszukiwanie. Pod każdym względem jestem w stanie o wiele taniej wspomnianego przedmiotu sprzedawać, gdyż tylko ten interes uważam jako dobitny polecamy.

Hugon Wölfel, zegarmistrz, Poznań.

(1316)

Stosowne podarki na gwiazdkę!!!

w wielkim wyborze, jako to:

Złote męskie i damskie zegarki począwszy już od 30 Mk.
Męskie i damskie łańcuszki do zegarków, masiw w złocie.

Medalliony, berłocekie i pierścienie, masiw w złocie.
Bardzo piękne obręzy olejno-drukni na póżnie jako też kilka prawie nowych maszyn do szycia są w lombardzie przy Fryderykowskiej ulicy nr. 12, dla wyprężenia składe bardzo tanio do sprzedania.

(1324)

Kalendarz Katolicki

na rok przestępny 1880

ozdobiony rycinami.

est w drukarni T. Zawalekiego w Gliwicach, w największe kserganie do nabyć. Kalendarz katolicki jest bardzo obszerny, mieści w sobie wiele potrzebujących i zabawnych powieści i rozmaitości. — Kalendarz katolicki zawiera w sobie: Kalendarz chronologiczny, Dni postu, Chronologiczne znaki, Szczegółne znaki, Wschody i zachody księżycy, O zamienianiu w roku 1880, Genealogia, Kalendarz na każdy miesiąc roku. Tablica procepcja, Hagrocy i ubiata (powieści), Rodzic katolicka w wiecie. Dobry stary pan (Wspomnienia z życia robotnika), Chrzęścianka zina, O wyznawianiem wychowania. Kym jest przeznaczony od Opatrności dla wolności państwa. Czy pierwsza młoda literatury miały? Wiersze strażniczą najów. Sakramenta (z rycinami). Pełzacz naziści, Alotowa zina na mocy prawa mającego dochody zatrzymać. Ciężkość. Mówiąca matał z Gollona albo: Jak ożenić nauki e młodszych od własnej nauki poniższy matał. Za życia albo po śmierci (prawdowie zdarzenie). Śmierć księcia Napoleona (z rycinami). Kółka jerychenska (z rycinami). Spustoszenie gorzalki. O pijalce. Ciężpienia i pomy. Angielski z rycinami. Tężyła pociąg. Zamański i twardzi.

Sprzedawających poszukują się w wszystkich miejscowościach i otrzymują najwyższą prowizję.

(1009)

Szanownym obywatelom Kępna i okolicy mam zaszczyt donieść, iż z dniem 1. stycznia r. p.

w Kępnie się osiedle,

i polecam się do wykonywania wszelkich prac w mój zawód wchodzących. Licząc na łaskawe względy, pozostaję z szacunkiem

Wacław Brycheżyński,
budowniczy z Poznania.

(1844)

Zaskawy Panna Grillberg!

Podług życzenia Pańskiego, donoszę Ma, że tak w miale jak i w mojej okolicy nadeślano kalendarz na świętowanie barzito składowo i w miale w 10 godzinny po za-

Życiu kompletnie działano nastąpiło, za co niniejszym dziękuję i wazędnia Pański środek polecać będę. Z szacunkiem
Leon Pawłowski.
Woronież, w Rosji, dnia 18. 10. 70.

Nakładnia D. Roman Strykowski w Poznaniu. Cieszeniaki Jarosława Leitgub w Poznaniu. — Biore Kadekcy: Plac Wilhelmowski Nr. 15 w pobliżu i pietro.

białe i czerwone wina Bordeaux,
burgundzkie, południowo francuzkie,
hiszpańskie i portugalskie,
renskie i mozelskie wina.
niem. i franc. szampańskie wina.
double brown Stout porter,
gorzkie Ale

Kuchy

rzepiowe i lniano poleca tanio

A. Bakowski,

Wrocławska ulica 15.

Konieczyny

biała, czerwona, szwedzka, przelot i inkarnatkę, rajgras ang. tymoteusz, gorczyce etc. kupuje i prosi o aprobowane oferty

(1356)

A. Bakowski,

Wrocławska ulica 15.

!!Prawie za darmo!!

Colom Ekwidacji spalonej mianowicie wielkiej fabryki srebra Britanni, sprzedaje się następujących 3 przedmiotów z najpiękniejszego szczerzego srebra Britanni za tylko 13 mk., a zatem prawie za 4ta część co dawniej kosztowało, czyli lepiej po wiaższy zarobek i zysk. Wprawdzie i to: 6 sztuk bardzo dobrych złotych noży z srebra Britanni, z srebrno-srebrnymi klingami

6 " widley, z żółt. srebra Britanni.
6 " tyłek, i ciętek srebra Britanni.
6 " lyżeczek do kawy lub herbaty z srebra Britanni dobowy gatunek.
1 " mas z srebra Britanni tyłek do zbierania śmiecia.
1 " ciętek tyłek wazony z srebra Britanni.
6 " srebrnych sztabek do noży z srebra Britanni (1126)
6 " szlizek Austria, pięknie czyste.
2 " gustowne szalonec sztabow świecznik z srebra Britanni.

szwerek sztabowy gustowny, z system srebrnym dziętkiem, z srebra Britanni.
szwerek do herbaty z uszkiem lub trzonkiem z srebra Britanni.

42 sztuk. Wazochka srebrnolukowana 42 sztuk. okazele przedmioty z srebra Britanni. kosztują razem tylko 13 mk. Srebro Britanni jest jedynym kruszcem, który wszędzie byłym pozostaje i od prawdziwego srebra nawet po 20 lat latwie nie da się odróżnić, nie są to gwarantowane sztabki. Adres i miejsce zamówienia: Blau 6 Kana, Jeneralski skład fabryczny srebra Britanni. — (Gwarant. Depot der Britanni-Silber-Fabrikanten.) Wysoka punktualna za zaliczką lub na odłożenie pieniężny. — Choć wynosi 88 fen a kosztą przesyłu bardzo mało.

Sprzedaż nieruchomości.

Na mocy § 48 ustawy o Spółkach zarobkowych z dnia 4. lipca 1868 sprzedawają się następujące nieruchomości:

1. grządło r. b. o. od gr. 10 z rana w biurze nazwan Buteleka ul. 6;
- 1) Nurocznik przy ul. Słóarskiej i Butelekiej nr. 6 (nr. hipot. 157 Srebra miaz)
- 2) Nieruchomość polez przy Długiej ul. 3 (nr. hipot. 47 Rybaki).

Bliższych warunków udzielano w godzinach sztabowych w biurze „Ula” Buteleka ulica nr. 6. (1310)

„Ul” Tow. Wzaj. Pomocy w Poznaniu Spółka zup. w likwidacyi.

W. Korkis, Franciszek Krajewicz.

Podziękowanie!

Szanownemu Panu Juraszowi, dyrektorz muzyki kościelnej w Łwówku jako też wszystkim członkom do orkiestry jego należącym, składam niniejszym moje najserdeczniejsze podziękowanie za sprawną m. m. nianopodanie w dzień odpustu św. Andrzeja w kościele tutajtnym. Nie tylko miasa figuralna artystycznie wykonana ale i niepospory polnocy ducha pobodził wódek tak mnogo zgromadzonego ludu, i przyczynił się do oświeśnienia nabożeństwa odpadowego, za co szczerze „Bóg zapłać!”

Luton, dnia 8. grudnia 1879.
(1364) Ks. Dąbkowski.

Dr. Kapuściński

mieszka w domu pana J. K. Leitguba, Wielkie Garbary nr. 18 i pietro i przyjmuje chorych: 1339 od 8—9 godzin z rana, a od 8—6 godz. po południu.

Sztuczne zęby

wprawia bez bólu i do niepoznania podobne do prawdziwych, (1338)

Dentysta Przybylski,

róg Wrocławskiej i Półwiejskiej ul. 1. Mniej zamożnych uwzględnia się.

Beczka najlep. węgla

2 mk. 70 fen. (1337)

Długa ulica numer 4.

Skład węgla kamiennych i drzewa

jest najtaniej i z wolnej ręki do sprzedania, przy ulicy Półwiejskiej nr. 5 w podwórzu. (1329)

!!Pieniądze!!

Najwyż. pożyczki dają zawsze na zastaw każdego rodzaju Lombard

Józ. Warszawskiego 14. Podgórna ul. 14.

Chodźcie, patrzeć! podziwianie!

Wystawa gwiazdowa po hajecznie taniach cenach rozpoczyna się. (1391)

M. Krombach Synowie,

Żydowska ulica obok kapłany Pana Jerusa.

Obraz,

która rzeźbiem na cyrkuła Wilhelma Schliefa w Kościelanie odwoluję i niniejszym go prezglaszam.

Ignacy Ginter.

Harlem w Holandji, 8. paźdz. 1879.

Pannu Grinbergową w Poznaniu podję najniejszym do wiadomości, że srebrne Pański przedmiotowi tamowcom, w mojej diadzie otrzymał w pól godziny aktałwał.

Serdecznie cię życzę i życzę
Van Baalen.

Kothego wodę na zęby,

która powszechnie uznana jest w swych nadzwyczajnych skutkach, poleca Jank Jan Kotho, nadeł Liverant w Berlinie, Prinzenstrasse 35.

Sprzedają na Poznaniu p. p. Ad. Aschla, Rynek nr. 821 Gustawa Eplramta, Żemkowska ulica nr. 4.

Upraszam Pann o pewtórne nadosłanie 4 flaszeczek wody na zęby Kothego, i moga Pann domnieć, że po użyciu takiej dotychczas nie miałem bólu zębów, gdzie przelietem po całych nocach z bólu nie mogłem spać. Proszę polecić ją wszędzie jako najdosłowniejszą na ból zębów.

Winnar, d. 5. 11. 79.

(1285) Henryk Hintze.

Za tylko 5 mk.

wygląda za całkiem pocztową 12 lokci pięknej materyi na suknie, wielka chętnie, elegancka wielka krawiec, 3 piękne białe chustki do nosa, niebieski piodonny futach i parę szarych rękawic.

(1290) M. Krombach Synowie.

Nowy kurs nauki tańca

rozpoczyna dnia 4. stycznia 1880 r., zgłoszenia przyjmują codziennie w mojem pomieszkaniu Długa ulica nr. 8 od godziny 1 do 4 po południu.

(1841) A. Lipiński.

Mało używana, lecz dobrze utrzymana i ujędniona

Lokomobila,

na 5 atomów, tłoczni jest do sprzedania. Takowa pracuje na lawo i na parze i jest z podwójnym urządzeniem prawem po obydwóch stronach.

Kaskawe oferty pod lit. E. A. uprasza się do Kłeksdykcy „Ordęgnawki” przysłać.

(1326)